

Проф. Х. ВЪЛЧАНОВЪ

Занаятчийството въ турско време

Думата занаятъ е отъ арабски произходъ, отъ корена „сана-а“, което значи изработване нѣщо хубаво. Тази дейность въ турско време на една категория трудящи се установява занаятчийскитѣ обичаи, имащи силата на законъ за занаятчиитѣ. Това занятие, поради своето естество и поради несигурното положение на българина въ турско време, се организира подъ името „еснафи“, която дума произхожда отъ арабската „снѣф“, което значи съсловие. Българскитѣ еснафи се утвърдили съ своя автономия и се управлявали по силата на своитѣ изработени „устави“ и „тефтери“, наречени още „кондики“ и „регули“ и които представляватъ положителниятъ законъ за еснафа. Въ всѣко еснафско сдружение влизатъ най-първо майсторитѣ съ старейшинъ майсторски съветъ начело съ почетниятъ майсторъ „Устабашия“, избранъ за една година съ право да представлява еснафа да управлява и сѣди членоветѣ. Споровѣтъ се разглеждатъ въ една стая „Лонджата“. Наказанието за майсторитѣ е глоба за доставяне въськъ за нѣкой манастиръ, а калфитѣ и чирацитѣ, като по-безправни, сѣд наказвани съ фалагата. За съжаление, нѣмаме запазенъ нѣкой уставъ на Севлиевски старъ еснафъ, за да разберемъ неговата целъ и устройство.

Въ турско време занаятчийството въ Севлиево е било преобладаващото занятие и е давало на града добро благоденствие. Севлиевскиятъ еснафъ се е занимавалъ не само съ чисто еснафски-професионални работи, но и съ общонародни въпроси. Всѣки еснафъ си ималъ представители както въ тогавашното българско училищно настоятелство, така сѣщо и въ управлението на българската община. За това севлиевскиятъ еснафъ е билъ начело на всички наши национални движения и борби. Той се е отличавалъ съ своето крайно трудолюбие, съ безпримѣрната си честность, съ твърдото поддържане на българскитѣ традиции и на българската църква, а така сѣщо съ своята солидарность противъ угнетителитѣ.